

Nyfikenhetsvandring 4 - GUD FADER! Gudsbild och självbild

Bidrag från Bengt Pleijel
2006-01-01

Detta är nyfikenhetsvandring 4
Kära surfare och
nyfikenhetsupptäcktsvandrare!

Vi vandrar nu genom trosbekännelsens alla
ord. Vi har på de tre första vandringarna talat om
Vi tror på Gud
Fader.

Under förra vandringen, som handlade om
Gud

Fader, konstaterade vi att du hade vissa problem med
din gudsbild och med din självbild. Vi lovade att vi skulle
lösa de problemen åt dig. Det man lovar måste man
ju hålla. Så här kommer en del material för
att du själv skall kunna hitta lösningen. Alltså:
Hur tänker du dig Gud? Hur ser du på dig själv?

Nyttiga och goda upptäckter önskar dig

GUD
FADER

Gudsbild och självbild (del
2)

Gud - framför mig eller bakom?

Vi har alla många problem med Gud. Ibland
kan vi ana en enorm kärlek. Den bara drabbar mig. Jag blir
berörd. Gud är så närvarande.
Men ibland är det alldeles

tvärtom:

Gud är så långt borta. Ibland tycker man kanske att han är opålitlig och nyckfull. Man kan bli rädd för Gud. Han känns sträng och krävande. Ibland är han snäll som tomten, ibland lite för gammal för oss, verkar orkeslös, klarar inte längre av den här världen. Då har vi svårt att begripa oss på honom. Och vi får svårt att begripa oss på oss själva. Människor orkar inte alltid bekräfta mig. Och om Gud inte gör det, hur skall jag då veta vem jag är? Guds bild och självbild tycks höra ihop på något sätt.

Varför har det blivit så?
Kanske att Jesaja 30:15 kan hjälpa oss.
Så säger Herren, Herren, Israels Helige:

"Om ni vänder om och är stilla, skall ni bli frälsta.

Genom stillhet och förtröstan blir ni starka".

Varifrån kommer rösten som manar oss att vända om? Naturligtvis bakifrån. Kan du se det här klart? Fadern finns, men han finns alldeles bakom oss. Han väntar på att barnen skall vända om. Han vill att vi ska överlåta oss i hans händer. Han har så mycket att ge ...

Om Gud är bakom mig, vad har jag då framför mig?

Där finns människor som påverkat mig positivt eller negativt. Min egen pappa, min mamma, läraren i skolan, prästen, kändisar och idoler. Underbara människor som Carola och Lars Leijonborg. Fundera på om alla dessa människor som du har framför dig eller haft framför dig, ger färg åt Gud?

Får de dig att tro att Gud kanske är sådan? Guds bilden går snett om jag inte vänder om och lyssnar. När jag lever med i kyrkan och hör orden som talas till mig, men har Gud i ryggen, då är det som om alla orden bara studsar på mig. Jesaja uttrycker det så här:

Här är vilostaden,

låt den trötta få vila,

här är vederkvickelsens ort.

Men sådant ville de inte höra.

Så skall Herrens ord bli för dem

"gnat på gnat, gnat på gnat,

prat på prat, prat på prat,

lite här, lite där".

(Jesaja 28:12-13)

Fråga:

Har du någon gång tyckt att predikan du hörde kändes lite tjugig?

Du trodde att de berodde på prästen. Jesaja ger ett annat svar. Se ovan.

Gud - framför mig eller bakom?

Den sanna fadersbilden är förstörd för många. Man förknippar inte fadersbilden med kärlek och trygghet utan med rädsla och fruktan, kanske obehag. Det finns så många som aldrig hört sin egen pappa säga: Jag tycker om dig. Många barn växer upp utan att knappast veta vad "pappa" är.

En del har haft tre pappor på bara några år.

Pappa är en som slår mamma när han är full.

Pappa är en som alltid skäller på mig och tycker

att jag inte duger något till.

Pappa är en som tycker om mig bara när jag

gör en massa saker för honom.

Pappa, säger någon. Jag vet inte vem han är.

Han stack innan jag var född.

Vad säger en som blev utnyttjad sexuellt av sin far när man påstår: Gud vill vara som en far för dig.

Budskapet är rätt. Men det når inte in. Det ger bara sår.

Den frånvarande guden
förstör min självbild

Man talar idag ofta om den frånvarande
fadern. Pappa fanns där i min uppväxt. Men var
sällan närvarande. Han brydde sig inte. Jag fick
göra vad jag ville.

"-Här har du hundra kronor,
gå ut och gör vad du vill."

I de orden formas människans gudsbild som
säger:

Gud är en gud som struntar i dig. Djupt inne i vårt
undermedvetna formades en bild av Gud som den frånvarande guden, en gud som inte
brydde sig om mig eller hann med mig.

Man undrar: Finns Gud?

Kanske den frågan hänger ihop med att
pappa eller mamma så sällan var närvarande hos mig.
Gud är lika nyckfull som de.

En felaktig gudsbild påverkar mig hur jag
ser på mig själv. Vilken självbild fick jag av denna
frånvaro? Den frånvarande guden får mig att tro
att jag inte duger. Inte lönt att satsa på mig. Ingen
räknar med mig. Jag känner mig så
värdelös. Ingen bryr sig om mig eller tycker om mig.

Snäll- och mysguden förstör min
självbild

Och när man läser i Bibeln om att
Gud är stor i mildhet, att han
är god och långmodig och förlåter,
så kanske ens egen pappa får ge färg åt de
orden. Gud är hygglig som pappa. När pappa var på
humör kunde han göra många trevliga saker och ge
fina presenter. Men problemet med pappa var att han var en mycket
duktig karl, allra duktigast utanför hemmet. Där
klättrade han i sammanträdet. Men han hade ofta
bråttom. Dom där hemma vet precis hur han ser ut
på ryggen.

"Pappa kommer, pappa går,
lycklig den som pappa får".

Pappa är nog egentligen en hygglig karl.
Vill alla så väl. Men han ställer bara upp för
mig ibland. Blir så märkligt osynlig när det blev

svårt. Ofta var han lite trött och orkeslös.

Sjönk ihop vid TV:n. Men han kunde sällan ryta till eller säga ifrån.

Pappa ger oss bilden av Gud som snällguden. Det är något fint med Gud. Man är ibland tacksam mot honom. Han har gjort många bra saker för mänskligheten.

Men både pappa och snällguden kanske inte har tid då det blir svårt. Snällguden klarar inte av djävulskapet i tillvaron. Snällguden blir lika frånvarande som pappa. Snällguden gör mig vilsen inuti. Varför ställer Gud inte upp nu när det är så svårt? Han smiter precis som pappa.

En släkting till snällguden är
mysguden.

Samkristna skolnämnden gjorde en enkätundersökning bland tonåringar. Våldigt många menade att Gud är snäll och go. Gud är som nallen, en som man får krama och gosa med. Och som aldrig säger emot mig. En engelsk tidning hade en stor omslagssida. Man såg en nalle. På den stod det: God is good, Vad kan en sådan gudsbild betyda när svårigheterna kommer. Varken pappa eller nallen kunde ställa upp när det blev riktigt svårt.

Gud är inte längre helig, helig,
helig. Gud är trevlig, trevlig, trevlig. Men han bryr sig inte om mig och klarar inte av mig, när det blir jobbigt.

Pekfingersguden förstör min
självbild

Det är mycket som kan gå snett om man har Gud i ryggen. Man läser i bibeln om alla de bud och regler som finns.

Du skall
Du skall inte

Om man har Gud i ryggen hör man inte kärlekens Gud i kärlekens bud. Man ser en Gud som har ett stort pekfinger. Han är en Gud som håller efter oss. Sådan var kanske både mamma och pappa, pedantiska, ängsliga, rädda. De ville visa upp ett perfekt barn, man måste komma hem med bra betyg. Man fick sällan beröm. Mestadels var det:

Du får inte
Akta dig
Låt bli

Och så tänker man någonstans
inuti sig själv:

Gud är sådan. Gud - en

pekfingersgud
Eller som en triangel med ett
stort öga.

Akta dig!
Gud ser dig!

Pekfingerguden gör mig självupptagen,
ängslig. Jag blir jagisk och lagisk. Jag har mitt värde
bara om jag gör bra saker. Men vem bryr sig om mig om jag inte
klarar av alla kraven? Den som haft en kittlig och pedantisk mamma
eller pappa som ställde orimliga krav och alltid krävde
prestationer i utbyte mot sin kärlek tror att det gäller
även i relationen till den himmelske Fader.
"Ju mer jag gör för Gud, desto mer
älskar han mig"
Och så blir det ett liv i krampaktig
prestation och inte ett liv i frihet.

Diktatorsguden förstör min
självbild

Det är mycket som kan gå snett
då man vänder ryggen åt Gud. När man har Gud
i ryggen blir det som allra svårast att läsa orden om
att vi skall göra räkenskap. Men genom de orden
slår ju Gud vakt om vårt människovärde. Han
räknar med oss. Vi har ansvar. Men de orden kommer snett om
man har Gud i ryggen. Gud är sträng, hård, det
är något kallt över honom. Gud blir en
diktatorsgud. En sträng
och dominant pappa, som slog mamma och var frikostig med stryk mot
barnen, fick forma en gudsbild som man var rädd
för...

Eller man mötte en sträng präst/pastor
som hade svavelos i sina predikningar och som sa de kärva och
stränga orden i bibeln utan att rösten vibrerade av
kärlek. Vilken gudsbild gav han? Gud är en gud som skapar
rädslor inom en. Hur man kan älska en sådan gud?
Vilken självbild ger han mig. Diktatorsguden gör mig
rädd och får mig att hyckla och spela mina roller och
leka en låtsaslek.

Många som idag gör upp med Gud har
ofta i sin bakgrund en hård och sträng pappa. Sven
Delblanc, Ingmar Bergman och många andra hade en
livslång kamp med gudsbilden. Ingmar Bergman hade en
sträng pappa som också var präst. I "Laterna
magica" berättar Ingmar Bergman om hur "synder" bestraffades.
Först teg man, iskall tystnad. Sedan blev han instängd i
den mörka garderoben för att besinna sitt brott och mogna
till att be om förlåtelse. Det som smärtade mest,
sa han, var inte den fysiska bestraffningen utan
förödmjukelsen.

Gud får sataniska drag

Gud får färg av stränga, kyliga fäder. Gud blir som en diktator, som skrämmer till lydnad. Och får diktatorsguden påverka dig tillräckligt länge får Gud sataniska drag. Ty när du har Gud bakom dig finns Satan framför dig. Det finns många som tror sig kämpa mot Gud men i stället är det mot Satan man kämpar. Om jag hör bibelord men inte söker Guds ansikte, hör jag alla dessa ord bakifrån. Framför mig finns inte bara människor som format mitt liv och färgat min gudsbild. Framför mig finns också min egen skugga. Och skuggan är alla mina problem med allt det mörka och dunkla, som drabbat dig. Och skuggan pekar på det stora och gåtfulla mörkret där någonstans framför mig Stanna till och grubbla ett tag.

Vilken Gud tror du inte på?

Det är en bra fråga att ställa till sig själv om man inte tror på Gud. Och till människor som i nattens heta diskussioner hävdar att Gud inte finns.

Vilka olika gudsbilder finns det?

Vad beror de på?

Vilken självbild får jag av de olika gudsbilderna?

När Gud presenterar sig säger han:

Jag är Herren din Gud. Han vill att du ska hitta ett personligt förhållande till honom.

Ni skall söka mig, och ni skall också finna mig,

om ni frågar efter mig av hela er hjärta.

Ty jag vill låta mig finnas av er, säger Herren.

(Jeremia
29:13-14)

Och när han får tala till oss vill han tala från hjärta till hjärta. Försök lyssna inåt:

Du är så dyrbar i mina ögon,

så högt aktad och så älskad av mig.

(Jes 43:4)
Med evig kärlek
har jag älskat dig,

därför låter jag min nåd förbli över dig.

(Jer 31:3)
Du är mitt älskade barn, du är min utvalde.

(jfr Mark 1:11)

Genom alla dina bullriga tankar får du gång på gång höra Faderns röst: Om ni vänder om och är stilla... Om Du vänder om, vad händer då? Du har då Guds kärlekssol framför dig. Dina skuggproblem styr dig inte längre. Du får se dig själv i Guds ansiktets ljus. När du vänder dig om och är stilla, riktigt stilla, ser du Jesus. Han är Guds avbild. Den som har sett mig har sett Fadern. Jesus gör Gud synlig. Hela hans liv är en bilderbok om Faderns kärlek.

När du ser Jesus ser Du inte snällguden, som bara bryr sig om dig ibland men smiter när det blir svårt. Men du ser honom som stannar hos den som är svag, liten och bräcklig. Du förnimmar en oändlig ömhet. När du ser Jesus ser Du ser inte pekfingersguden, som gör dig rädd och självupptagen. Jesus ser dina fel. Men han låter dig se dem för att få hjälpa dig att komma ur dem. Han vill göra något åt dina nederlag. När du ser Jesus ser Du inte diktatorn. Du kan höra Guds vrede. Men vreden är kärlekens reaktion, kärlekens upprördhet över all ondska och den riktar sig alltid mot Satan. Det är viktigt att du inte håller dig på Satans område, ty då är också du under vreden. När Du ser på Jesus ser du Fadern som lider sig fram till dig på ett kors. Du ser hur han på korset tagit in all din smärta, all din synd, din nöd i sig. Han lyfter av och tar bort.

Ylva Eggehorn skriver i dikten No other god has wounds:

Men en kväll
när ni sitter där vid bordet

och ingenting finns kvar att hoppas på
och mörkret ligger tungt mot alla fönster
då ser du att han ser på dig ... och då:

hans ansikte berättar om din smärta

som han tagit in var dag i sig

hans kropp har böjts och han har blivit sårad

han är till döden trött men ger dig liv.

Du ser Guds ansikte, så fyllt av
kärlek, så fyllt av din smärta, ty ingen annan Gud
än Jesu Gud och Fader har sår.

No other god has wounds.
Och inför honom anar du detta: Genom hans
sår blir vi helade. Där finns upprättelse,
läkedom, ett nytt liv..
Du ser den Gud som är helig, helig, helig
och ändå älskar dig så att det gör ont i
honom.

All din nåd
är öppen famn

Och ditt namn en ljuvlig hamn.

Vad du vill är helighet,
men du är barmhärtighet".

(Svensk Psalm 217:5)

Jesus säger: Den
som har sett mig har sett Fadern.

Gud - fader eller moder?

Föräldrar kan forma gudsbilden.

Är pappa mesig, velig, petig, dum, sträng, ja, då blir Gud sådan.

Men pappa kan ju även vara helt underbar. Far lilla far, vem är väl som du?

Men hur är det med mamma då? En del tycker att det är bättre att kalla Gud för "moder".

En mamma kan ju vara helt underbar. Mor lilla mor, vem är väl som du?

Men om mamma var krävande, kvävande, tjugig, ömklig, ja, då ser man gärna Gud sådan.

Är Gud både Fader och moder?

När Gud skapade människan, skapade han henne till sin avbild, till man och kvinna (se 1 Mos 1:27). Det

finns både faderliga och moderliga drag hos Gud.

Jesaja säger att Gud säger: Som en moder tröstar sin son, så skall jag trösta er. Han säger att när Herren

når fram till oss då skall ni

få dia, ni skall bli burna på armen och bli smekta (Se Jes 66:12-13).

Jesus liknar sig själv vid hönan som vill samla kycklingarna under sin vingar (se Matt 23:37. jfr Bred dina vida vingar, o Jesu över mig...)

Jesus talar om Guds längtan efter de förlorade. Hans kärlek liknar han vid "tanten med slanten", hon som förlorat ett silvermynt och som städar och dammsuger hela huset för att hitta det. (Se Lukas 15:8-10)

Men ...

Även om Gud liknas vid en moder

kallas han inte moder.

Även om Gud liknas vid tanten med slanten

är han ingen tant.

Även om Jesus liknar sig vid en höna

är han ingen höna.

Jag kallar Gud för min Fader därför att Jesus lärt mig det. I Getsemane kallar han Gud för Abba, som är det lilla barnets förtroliga sätt att tala om sin far. När Gud talar om sitt namn för Mose, brinner det en eld (se 2 Mos 3:2, 14). Det brinner en kärlekens eld i namnet Abba. I det namnet öppnas himlen över dig. Du är inför Gud, din käre himmelske Fader. Gud är vår Herres Jesu Kristi Gud och fader.

(se Ef 1:3)

Och för Jesu skull får vi vara hans barn. Åt dem som tog emot Jesus gav han rätten att bli Guds barn och de har blivit födda av Gud.

(Joh 1:12-13)

En som upptäckt detta var Paulus. Han berättar om vad som hände då han en gång föll ned på knä inför Fadern. Alla dom som stått mellan honom och Gud, alla fäder och mödrar, bleknade bort. De kunde inte längre ge färg åt Gud. Det var Gud som gav färg åt dem. Han såg Abba! Far! Han såg Jesu Fader, han som för Jesu skull också är vår far.

Därför vill jag falla på knä för Fadern, efter vilken allt vad fader heter i himlen och på jorden har sitt namn (Ef 3:14-15). Den himmelske Fadern ger färg åt jordiska pappor. Inte tvärtom. Alla våra Gudsbilder som plågat oss försvinner. Jesus drar oss in i Guds faderskärlek. Den som har sett mig har sett Fadern. (Joh 14:9)

Detta är en tröst för oss alla som är fäder eller mödrar och som undrar om vi skymt Gud för någon. Vi får tillsammans med Jesus peka på Abba! Far!

Vem är då modern?

Det finns en moder. Modern är Guds folk. Guds folk tillsammans utgör bruden. Vi alla, män och kvinnor, påvar och prostar, konfirmander och

pensionärer, alla är vi tillsammans bruden.
Vår uppgift är att ta emot livet, föda
fram och fostra och ge omsorg åt Guds älskade barn.
Gläd dig du Kristi brud!

För att det skall blir barn behövs det både en
fader och en moder. Det har vi lärt oss i biologin.
Vad är orsaken till att Modern Kyrkan,
bruden, föder fram så få barn. Varför finns
det så få "nyfödingar" i våra
församlingar?
Grubbla över det.

Och tänk igenom din Gudsbild. Och din självbild.

Gör det!

(del 1)